

Європейська мережа рад правосуддя (ЄМРП)

Reseau europeen des Conseils de la Justice (RECJ)

ПРОЄКТНА ГРУПА ЄМРП

Розроблення мінімальних стандартів судочинства II

Звіт 2011-2012

За підтримки Європейського Союзу
Avec le soutien de l'Union européenne

ЗВІТ

Проектної Групи

Розроблення мінімальних стандартів судочинства II

2011 – 2012

Європейська мережа рад правосуддя

(Показники, пов'язані з мінімальними стандартами щодо відбору, добору,

призначення та просування по службі

представників суддівського корпусу)

ЗМІСТ

<i>0. Передмова.</i>	3
<i>1. Вступ.</i>	4
<i>1.1 Передумови.</i>	4
<i>1.2.Звіт</i>	7
<i>2. Визначені показники мінімальних Стандартів з відбору, добору, призначення та просування по службі представників суддівського корпусу.</i>	10
<i>3. Визначені показники мінімальних Стандартів для компетентного органу з відбору, добору, призначення та просування по службі представників суддівського корпусу.</i>	18

Передмова.

Цей Звіт описує визначений та зібраний набір показників, що стосуються мінімальних стандартів судочинства, встановлених попереднім Звітом «Розроблення мінімальних стандартів судочинства у 2010 – 2011 р.р.», підготовленому відповідною Проектною Групою ЄМРП. Звіт акцентує увагу на показниках стандартів, що стосуються конкретних тем, розглянутих Проектною Групою під час зустрічей у Вільнюсі, Брюсселі та Пальма-де-Майорці (добір, відбір, призначення та, у відповідних випадках, оцінювання і просування по службі представників суддівського корпусу, включно з тими, що стосуються компетентного органу для прийняття рішень у цій сфері).

Визначені показники мінімальних судових стандартів, які були обговорені та узгоджені членами Проектної Групи, класифіковано у два розділи залежно від теми, до якої вони відносяться: а) показники мінімальних стандартів щодо добору, відбору, призначення та (у відповідних випадках) просування по службі представників суддівського корпусу; б) показники мінімальних стандартів щодо компетентного органу, який приймає рішення про добір, відбір, призначення та (у відповідних випадках) просування по службі представників суддівського корпусу.

Робота поточної Проектної Групи була зосереджена на переконанні, що визначення показників, пов'язаних з мінімальними стандартами судочинства у конкретних сферах створює інструмент для самооцінювання відповідних судових систем, який також може бути використаний для подальшої оцінки дотримання різними європейськими судовими системами мінімальних стандартів, визначених раніше. На думку Проектної Групи, це сприятиме розвитку незалежних Рад суддів і досягненню загальноєвропейської судової культури. Крім того, при визначенні показників мінімальних стандартів, що стосуються питань добору, відбору, призначення та, у відповідних випадках, оцінювання і просування по службі членів суддівського корпусу, в тому числі тих, що стосуються компетентного органу, який приймає рішення у цій сфері, Проектна Група намагалася уникнути будь-якого збігу з цілями інших проектів, які вже реалізуються або наразі впроваджуються ЄМРП, зокрема,

різними Проектними Групами, які займаються темою Судових рад.

1. Вступ.

1.1 Передумови.

Проектна Група «Розроблення мінімальних стандартів судочинства II» була створена *Європейською мережею рад правосуддя* (ЄМРП) у вересні 2011 року відповідно до плану реалізації на період 2011 – 2012 р.р., затвердженого Генеральною Асамблеєю, що проходила у Вільнюсі 8 – 10 червня 2011 р. Проект, разом з іншими трьома основними проектами, включеними до плану реалізації, був запущений на спільному засіданні в Гаазі 15 – 16 вересня 2011 р. До складу Проектної Групи увійшли представники 15 рад-членів (Бельгії, Болгарії, Англії та Уельсу, Франції, Угорщини, Італії, Литви, Нідерландів, Польщі, Португалії, Румунії, Шотландії, Словаччини, Словенії та Іспанії), а також представники 2 країн-спостерігачів (Австрії та Туреччини). Проектну Групу очолював і координував суддя Антоніо Монсеррат Кінтана (Antonio Monserrat Quintana), член Генеральної ради судової влади Іспанії.

Проектна Група була створена як послідовник двох колишніх робочих груп ЄМРП — Робочої групи «Розроблення Мінімальних Стандартів Судочинства» та Робочої групи «Взаємна Довіра» — відповідно до висновків та пропозицій, зроблених першою з них у Звіті за 2010 – 2011 р.р., та другою — у Звіті та рекомендаціях за 2009 – 2010 р.р. На основі презентацій експертів під час засідань проектної групи, відповідей на запитання анкети та дискусій під час робочих сесій, Проектна Група з питань взаємної довіри підготувала низку висновків, які включають, серед іншого, наступне:

1. Судова влада в Європі має усвідомлювати та приймати свою роль і відповідальність у розробці мінімальних стандартів для сектору правосуддя. Набір репрезентативних стандартів повинен бути розроблений ЄМРП.
2. Судові органи Європи також повинні бути готові зробити наступний крок для оцінки дотримання цих мінімальних стандартів. Ці загальні мінімальні стандарти та їх оцінка сприятимуть зміцненню взаємної довіри. Ради суддів через ЄМРП повинні

взяти на себе ініціативу в цьому питанні (за необхідності, у співпраці з третіми сторонами).

3. Серед питань, які можна було б розглянути, є, зокрема, компетенції/критерії призначення суддів, підготовка суддів; процес інформування; суддівська етика (деонтологія). Процес розробки цих загальних стандартів також є самостійною метою. Оцінювання цих стандартів має відбуватися на основі діалогу та рекомендацій щодо взаємності, викладених вище.

Звіт Робочої Групи з питань взаємної довіри також містив окремі пропозиції щодо подальших дій ЄМРП, зокрема:

1. ЄМРП має розробити низку репрезентативних мінімальних стандартів для сектору правосуддя.
2. ЄМРП має розглянути практичну можливість оцінювання дотримання цих мінімальних стандартів. Ці стандарти повинні оцінюватися на основі діалогу та взаємності.

З іншого боку, Звіт Робочої Групи «Розроблення мінімальних стандартів судочинства 2010 – 2011 р.р.», затверджений Генеральною Асамблеєю у Вільнюсі 8 – 10 червня 2011 р., визначає мінімальні стандарти щодо конкретних тем, які розглядалися Робочою Групою під час її засідань (добір, відбір та призначення суддів; підготовка суддів та суддівська етика). Визначені стандарти були класифіковані в рамках трьох розділів залежно від теми, до якої вони відносяться: а) пропозиції щодо мінімальних стандартів стосовно відбору, добору, призначення та (у відповідних випадках) просування по службі членів суддівського корпусу, у тому числі ті, що стосуються компетентного органу, який приймає рішення у цій сфері; б) пропозиції щодо мінімальних стандартів, що стосуються підготовки суддів, ролі, відведеній початковій підготовці суддів у процесі добору/призначення членів суддівського корпусу, ролі, відведеній періодичному навчанню суддів у просуванні по службі або спеціалізації членів суддівського корпусу, а також питання про те, чи повинна підготовка суддів (як початкова, так і періодичне навчання) бути обов'язковою чи добровільною; та в) пропозиції щодо мінімальних стандартів у сфері суддівської етики. Ці мінімальні судові стандарти були визначені та розроблені як перший крок до

другого етапу, який — відповідно до Звіту та рекомендацій Робочої Групи з питань взаємної довіри 2009 – 2010 р.р., — має полягати в оцінці дотримання цих мінімальних стандартів різними європейськими судовими системами за допомогою набору попередньо визначених або окреслених показників.

Таким чином, завданням поточної Проектної Групи є визначення та збір низки показників, що стосуються мінімальних стандартів судочинства, які мають слугувати інструментом для самооцінювання відповідних судових систем, проте не представляти собою звіт про оцінювання кожної окремої судової системи в Європі. Окрім того, Робоча Група вирішила зосередитися на показниках оцінювання, пов'язаних з мінімальними суддівськими стандартами у сферах відбору, добору, призначення та (у відповідних випадках) оцінювання і просування по службі представників суддівського корпусу, і не торкатися питань підготовки суддів та суддівської етики, зважаючи на часові рамки. Це рішення також ґрунтується, з одного боку, на тому, що питання суддівської етики вивчалися попередньою робочою групою ЄМРП (як пояснюється у Звіті «Розроблення мінімальних стандартів судочинства 2010 – 2011 р.р.»), а з іншого боку, на тому, що не всі члени Проектної Групи повністю компетентні у сфері підготовки суддів.

З метою підготовки цього звіту Проектна Група провела установчу зустріч у Гаазі 15 – 16 вересня 2011 р., (разом з трьома іншими Проектними Групами, створеними Європейською мережею рад правосуддя відповідно до плану реалізації на період 2011 – 2012 р.р.) та три додаткові зустрічі: у Вільнюсі 2 грудня 2011 р., у Брюсселі 16 січня 2012 р., та в Пальма-де-Майорці 5 – 6 березня 2012 р.

Під час установчої зустрічі члени Проектної Групи обговорили мету проекту та методологію, якої слід дотримуватися. Члени Проектної Групи погодилися описати основну мету проекту як «визначення показників, які можуть допомогти оцінити дотримання відповідними судовими системами вже визначених стандартів». Також було вирішено, що «взаємна довіра до судової системи різних європейських країн буде підвищена завдяки знанню мінімальних стандартів, що застосовуються кожною країною щодо (...) відбору або призначення суддів та/або прокурорів (допуск до роботи в органах судової влади), підготовки суддів (початкової та підвищення кваліфікації) та

суддівської етики», та що «і розробка мінімальних стандартів і їх оцінка сприятимуть зміцненню взаємної довіри між європейськими судовими органами». Щодо методології та заходів, які має здійснити Проектна Група, було вирішено структурувати ці заходи наступним чином:

- 1) Збір та аналіз пропозицій від членів та спостерігачів, присутніх у Проектній Групі.
- 2) Збір, класифікація та відбір пропозицій щодо показників, з урахуванням будь-яких потенційних ризиків для успіху Проекту.
- 3) Обговорення під час окремих зустрічей Проектної Групи пропозицій щодо показників, що стосуються мінімальних стандартів у сферах відбору, добору, призначення на посади та (у відповідних випадках) оцінювання і просування по службі представників суддівського корпусу.
- 4) Підготовка звіту з висновками та пропозиціями Проектної Групи.

За результатами обговорень Проектної Групи, під час пленарного засідання Проектних Груп, що відбулося у другій половині дня у п'ятницю, 16 вересня 2011 р., було представлено Драфт Проектного Звіту.

Звіт буде представлений на Генеральній Асамблеї ЄМРП, яка відбудеться в Дубліні 9 – 11 травня 2012 р.

1.2.Звіт

Метою Звіту є опис виявлених показників щодо мінімальних стандартів судочинства у сферах відбору, добору, призначення та (у відповідних випадках) оцінювання та просування по службі представників суддівського корпусу, які були визначені у Звіті Робочої Групи «Розроблення мінімальних стандартів судочинства 2010 – 2011 р.р.». Визначені показники стандартів було розглянуто та узгоджено членами групи Проекту під час зустрічей у Вільнюсі, Брюсселі та Пальма-де-Майорці. Визначені показники мінімальних стандартів були класифіковані у двох розділах, залежно від теми до якої вони відносяться.

Глава 2 присвячена визначеним показникам мінімальних стандартів, що стосуються відбору, добору, призначення та (у відповідних випадках) просування по службі

представників суддівського корпусу. Показники, перелічені в цій главі, стосуються мінімальних стандартів щодо критеріїв, компетенцій та процедури відбору, добору, призначення та (у відповідних випадках) просування по службі членів суддівського корпусу, з урахуванням двох основних моделей добору кадрів для суддівського корпусу в європейських країнах, які були визначені у Звіті Робочої Групи «Розроблення мінімальних стандартів судочинства 2010 – 2011 р.р.», а також системи просування по службі представників суддівського корпусу в цих європейських юрисдикціях (загалом континентальних державах), де професія судді розглядається як професійна кар'єра а просування суддів з нижчих посад і рангів до вищих суддівських посад є звичайною практикою.

Глава 3 присвячена показникам мінімальних стандартів, що стосуються компетентного органу, який має право приймати рішення щодо відбору, добору, призначення та (у відповідних випадках) просування по службі представників суддівського корпусу. Визначення показників мінімальних стандартів щодо цього було зроблено з метою уникнення будь-якого збігу з цілями інших проєктів, які вже реалізуються або наразі впроваджуються ЄМРП, зокрема, різними Проєктними Групами, які займаються темою Судових рад.

Як і у випадку з попереднім звітом Робочої Групи «Розроблення мінімальних стандартів судочинства 2010 – 2011 р.р.», робота поточної Проєктної Групи була зосереджена на переконанні, що взаємна довіра до судової системи різних європейських країн може бути підірвана через нерозуміння мінімальних стандартів, що застосовуються кожною країною при доборі або призначенні суддів (тобто допуску до суддівського корпусу), а також у просуванні по службі суддів у тих європейських юрисдикціях, де це практикується. Крім того, визначення показників, пов'язаних з мінімальними стандартами судочинства у конкретних сферах створює інструмент для самооцінювання відповідних судових систем, який також може бути використаний для подальшої оцінки дотримання різними європейськими судовими системами мінімальних стандартів, визначених раніше. Цей процес визначення показників та подальшого оцінювання, сподіваємося, допоможе підвищити взаємну довіру до судових органів різних європейських країн, підтримає розвиток незалежних Рад з

питань судової влади в Європі, а також сприятиме формуванню єдиної європейської судової культури.

Частина 2.

Визначені показники мінімальних Стандартів з відбору, добору, призначення та (у відповідних випадках) просування по службі представників суддівського корпусу.

Звіт Робочої Групи «Розроблення мінімальних стандартів судочинства 2010 – 2011 р.р.», встановив єдиний стандарт щодо відбору, добору та призначення на посади суддів, відповідно до якого **будь-яка система відбору, добору та призначення суддів має бути незалежною від політичного впливу, справедливою у своїх процедурах відбору, відкритою для всіх кандидатів, які мають відповідну кваліфікацію та прозорою з точки зору громадського контролю. Іншими словами, будь-яка система добору, відбору та призначення суддів повинна бути незалежною, справедливою, відкритою та прозорою.**

Це загальне твердження можна розділити на низку окремих стандартів, щодо яких Проектною Групою були визначені конкретні показники:

2.1. Формулювання визначеного Стандарту щодо призначення на посаду судді лише на основі заслуг та здібностей:

Призначення на посаду судді має здійснюватися виключно на основі заслуг та здібностей.

У зв'язку з цим Проектна Група визначила два альтернативні показники:

А) Чи містить відповідний закон/положення або інший нормативно-правовий документ про призначення суддів чітке, беззастережне положення про те, що призначення на будь-яку суддівську посаду має здійснюватися виключно на основі заслуг і здібностей?

Б) Якщо в законі (або аналогічному документі) не міститься положення про те, що призначення на будь-яку суддівську посаду має здійснюватися виключно на основі заслуг і здібностей, чи є таке положення в будь-якому іншому офіційному документі

або інструкції, що регулює процес призначення на посаду судді, який був опублікований?

2.2. Стандарт щодо визначених та оприлюднених відбіркових компетенцій в процесі добору та призначення суддів сформульовано наступним чином:

Необхідно мати чітко визначений та опублікований набір відбіркових компетенцій, за якими кандидати на посаду судді повинні оцінюватися на всіх етапах процесу призначення.

Проектна Група визначила три основні показники, пов'язані з цим Стандартом:

А) Чи існує чітко визначений набір відбіркових компетенцій, відповідно до яких кандидати на посаду судді повинні оцінюватися на всіх етапах процесу призначення?

Б) Чи опублікований чітко визначений набір відбіркових компетенцій, наприклад, на веб-сайті, і чи доступне його роз'яснення?

В) Чи існує інформаційний центр/офіс для надання інформації про критерії відбору кандидатам на посаду судді та/або громадськості?

2.3. Формулювання Стандарту щодо компетенцій відбору є наступним:

Компетенції відбору повинні включати високі інтелектуальні та особисті якості, а також належне ставлення до роботи та здатність кандидата до самовираження.

Визначений показник, пов'язаний з цим Стандартом, є наступним:

А) Чи включають чітко визначені та опубліковані критерії відбору високі інтелектуальні та особисті якості, а також належне ставлення до роботи та здатність кандидата до самовираження?

2.4. Визначений Стандарт щодо інтелектуальних вимог для доступу до судової системи сформульовано наступним чином:

Інтелектуальні вимоги повинні включати відповідні культурні та правові знання, аналітичні здібності та здатність самостійно ухвалювати рішення.

Визначений показник, пов'язаний із цим стандартом, затверджений членами Проектної Групи, є наступним:

А) Чи чітко визначені та опубліковані компетентності щодо інтелектуальних вимог включають адекватні культурні та правові знання, аналітичні здібності та здатність незалежно виносити рішення, що стосуються функцій судової влади?

2.5. Звіт Робочої Групи «Розроблення мінімальних стандартів судочинства 2010 – 2011 р.р.», визначив наступний Стандарт щодо особистих якостей кандидатів на посаду судді:

Кандидат на посаду судді повинен володіти високими особистими якостями, такими як здатність брати на себе відповідальність при виконанні своїх обов'язків, а також урівноваженість, незалежність, переконливість, розсудливість, комунікабельність, доброчесність, непохитність та здатність до співпраці.

Було визначено два показники, що стосуються цього стандарту.

А) Чи включають чітко визначені компетенції щодо особистих навичок такі навички, як здатність брати на себе відповідальність при виконанні своїх обов'язків, а також урівноваженість, незалежність, переконливість, розсудливість, комунікабельність, доброчесність, непохитність та здатність до співпраці?

Б) Чи існує ефективний процес оцінювання того, чи володіють кандидати відповідними особистими навичками?

2.6. Що стосується органу з призначення суддів, загальний Стандарт, визначений раніше, вказує на:

Незалежно від того, чи передбачає процес призначення формальне оцінювання, чи іспити, чи оцінювання та співбесіду з кандидатами, процес відбору повинен проводитися незалежним органом з питань призначення на посаду судді.

Визначений показник, пов'язаний з цим Стандартом, є наступним:

А) Чи проводиться процес добору незалежним від виконавчої влади органом з призначення на посаду судді?

2.7. Стандарти щодо звітів та коментарів у процесі відбору зазначають:

Якщо процес призначення включає оцінку на основі звітів та коментарів від фахівців у галузі права (таких як практикуючі судді, асоціації адвокатів, правничі спілки тощо), будь-які подібні консультації мають залишатися повністю відкритими, справедливими та прозорими, при цьому думки будь-якого працюючого судді або асоціації адвокатів повинні ґрунтуватися на відповідних компетенціях, зафіксовані в письмовій формі, доступні для перевірки та не ґрунтуватися на особистих упередженнях.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

А) Якщо процес призначення включає оцінку на основі звітів та коментарів фахівців у галузі права, чи є такі консультації повністю відкритими, справедливими та прозорими?

Б) Чи існуючі процедури для отримання думок будь-якого діючого судді або асоціації адвокатів є прямими та такими, що забезпечують ґрунтування зазначених думок на відповідних компетенціях відбору, були зафіксовані у письмовій формі, доступні для перевірки та не ґрунтувалися на особистих упередженнях?

2.8. Стандарт щодо доброчесності кандидатів, призначених на суддівські посади конкретизує:

Незважаючи на те, що добір суддів завжди повинен ґрунтуватися на їхніх заслугах, кожна особа, яка призначається на посаду судді, повинна володіти бездоганною репутацією, а кандидат на посаду судді не повинен мати судимості, за винятком випадків, коли йдеться про незначні проступки, скоєні більше ніж певну кількість років тому.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

А) Загалом, чи існує система, спрямована на перевірку того, що особа, обрана на посаду судді, володіє високими моральними якостями, тобто не має судимостей, має

бездоганну репутацію тощо?

Б) Чи існує конкретна система, яка гарантує, що на посаду судді не буде призначено кандидата, який має судимість, за винятком випадків, коли ця судимість стосується певних незначних кримінальних правопорушень, вчинених більше певної кількості років тому?

В) Чи існує спеціальна система для перевірки, у разі необхідності, відповідності ділової, особистої та фінансової репутації кандидата на посаду судді, наприклад професійними організаціями або за допомогою надійних, перевірених джерел?

2.9. Стандарт щодо диверсифікації у процесі відбору та призначення передбачає:

Слід заохочувати диверсифікацію кола осіб, які можуть бути відібрані для призначення на посаду судді, уникаючи всіх видів дискримінації, проте це не обов'язково означає встановлення квот *per se* (лат. — як таких), додаючи при цьому, що будь-яка спроба домогтися диверсифікації під час добору та призначення суддів не повинна відбуватися завдаючи шкоди основному критерію — заслугам.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

А) Чи існує зареєстрована політика (у статутній або іншій формі), спрямована на заохочення диверсифікації кола осіб, доступних для відбору на призначення, уникаючи всіх видів дискримінації, хоча це не обов'язково має на увазі встановлення квот *per se*.

В) Чи здійснюється моніторинг призначень для перевірки практичного застосування політики диверсифікації?

С) Чи політика щодо сприяння диверсифікації все ж забезпечує невтручання в основний критерій відбору/призначення — критерій заслуг, навіть якщо існує політика позитивної дискримінації по відношенню до кандидатів з однаковими заслугами?

2.10. Що стосується громадського контролю за процесом добору та призначення, то раніше визначений Стандарт передбачає:

Весь процес призначення та добору має бути відкритим для громадського контролю, оскільки громадськість має право знати, як обираються судді.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

- А) Чи існує система, яка дозволяє громадськості знати як відбувається відбір суддів?
- Б) Чи існує система, яка дозволяє громадськості знати, як відбувається відбір окремих кандидатів на посаду судді наприклад, за допомогою закону або веб-сайту?

2.11. Звіт Робочої Групи «Розроблення мінімальних стандартів судочинства 2010 – 2011 р.р.» визначив наступні Стандарти, що стосуються права кандидата, який не пройшов конкурс, на інформацію та оскарження:

Кандидат, який не пройшов конкурс, має право знати, чому він/вона не отримали призначення на посаду судді; і є необхідність в незалежному процесі розгляду скарг або відводів, до якого може звернутися будь-який кандидат, який не пройшов конкурс, якщо він вважає, що до нього/неї несправедливо поставилися в процесі призначення.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

- А) Чи має право кандидат, який не пройшов конкурс, знати, чому він/вона не отримав призначення?
- Б) Чи існує система, яка дозволяє кандидату, що не пройшов конкурс, який бажає дізнатися, чому він/вона не отримав(ла) призначення, отримати інформацію про причину неспішності?
- В) Чи існує незалежний процес розгляду скарг або оскарження, до якого може звернутися будь-який неприйнятний кандидат (або зацікавлена особа)?
- Г) Чи регулюється цей процес законом і чи існує юридична можливість для неприйнятного кандидата (або зацікавленої особи) оскаржити рішення органу, що здійснює призначення, у суді?
- Г) Чи може орган, уповноважений приймати рішення за скаргою кандидата, який не пройшов відбір, або зацікавленої особи (незалежно від того, чи є цей орган судом чи

ні), вивчити застосовану до кандидата процедуру призначення і визначити, чи була виявлена несправедливість до конкретних кандидатів, наприклад, шляхом отримання доступу до досьє або звіту?

2.12. Щодо участі Уряду або Глави держави у процесі призначення суддів, то у Стандарті, сформульованому вище, зазначено:

Якщо Уряд або Глава держави відіграє певну роль в остаточному призначенні членів суддівського корпусу, то участь міністра або глави держави сама по собі не суперечить принципам незалежності, справедливості, відкритості та прозорості, якщо їхня роль у призначенні чітко визначена, а процес прийняття ними рішень чітко задокументований, а участь Уряду або Глави держави не впливає на ці принципи, якщо вони визнають рішення, прийняті в рамках незалежного процесу відбору. Крім того, Стандартом у цій сфері було визначено, що у випадку, коли особа, відповідальна за остаточне призначення (Уряд або Глава Держави), має право відмовити у виконанні призначення або рекомендації, зробленої в рамках незалежного процесу відбору, і не готова виконати це призначення або рекомендацію, вона повинна повідомити про таке рішення і чітко вказати причину такого рішення.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

А) Якщо міністр або глава держави відіграє певну роль у остаточному призначенні членів суддівського корпусу, чи чітко визначена їхня роль у призначенні і чи чітко задокументовані процеси прийняття ними рішень?

Б) Якщо міністр або глава держави відіграє певну роль в остаточному призначенні членів суддівського корпусу, чи зрозуміло, що судді призначаються на основі їхньої професійної кваліфікації, а не з урахуванням їхніх політичних переконань?

В) Якщо міністр або глава держави відіграє певну роль в остаточному призначенні членів суддівського корпусу, чи здійснюються призначення лише за результатами відбору, проведеного або затвердженого незалежним відбірковим органом, до складу якого входять представники суддівського корпусу?

Г) Якщо той, хто відповідає за остаточне призначення (уряд або глава держави), має право відмовитися від призначення або рекомендації, наданої в рамках незалежного процесу відбору, і не готовий виконати це рішення або рекомендацію, чи існує офіційна конституційна або законодавча вимога, що він повинен повідомити про таке рішення і чітко вказати причину такого рішення?

2.13. Загальний Стандарт щодо просування по службі членів суддівського корпусу в тих юрисдикціях, де таке просування передбачено, визначає:

Якщо просування по службі представників суддівського корпусу ґрунтується на періодичному оцінюванні професійної діяльності, процес оцінювання повинен проводитися за тими самими критеріями і з тими самими гарантіями, що передбачені для первинного відбору та призначення (тобто він має бути незалежним, справедливим, відкритим і прозорим, ґрунтуватися на заслугах і здібностях), а також враховувати результати попередньої діяльності судді.

Визначений показник, пов'язаний з цим Стандартом, є наступним:

А) Чи чітко і без застережень викладені в будь-якому відповідному законодавстві, вказівках чи інструкціях, що заслуги та здібності є єдиними критеріями для просування по службі?

Частина 3.

Визначені показники мінімальних Стандартів для компетентного органу з відбору, добору, призначення та (у відповідних випадках) просування по службі представників суддівського корпусу.

Звіт Робочої Групи «Розроблення мінімальних стандартів судочинства 2010 – 2011 р.р.», також визначив загальний стандарт щодо компетентного органу, який приймає рішення про добір, відбір, призначення та (у відповідних випадках) просування по службі представників суддівського корпусу. Відповідно до цього загального стандарту, з метою уникнення політичного впливу, процедури добору, відбору або (у відповідних випадках) просування по службі представників суддівського корпусу повинні бути передані в руки органу або органів, незалежних від уряду, в яких бере безпосередню участь відповідна кількість членів суддівського корпусу. Крім того, у цьому Звіті зазначено, що органом, відповідальним за добір і призначення суддів, може бути відповідна національна Рада суддів (або спеціальний комітет чи департамент у складі Ради суддів) або незалежна національна рада з питань призначення суддів. Знову ж таки, ці загальні стандарти можуть бути розділені на низку окремих стандартів, щодо яких Проектною Групою були визначені конкретні показники:

3.1. Перший окремий Стандарт, раніше визначений у цій сфері, стверджує, що:

Процедури добору, відбору або (у відповідних випадках) просування по службі членів суддівського корпусу повинні бути передані в руки органу або органів, незалежних від уряду, в яких бере безпосередню участь відповідна кількість членів суддівського корпусу і членство в цьому органі повинно складатися з представників, більшість яких незалежна від впливу уряду.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

А) Чи існує незалежна національна рада або комітет з питань призначення суддів або відповідна національна Рада суддів (або спеціальний комітет чи департамент у складі

Ради суддів) відповідальний за відбір та призначення суддів?

Б) Чи судді, які працюють у цьому органі, обираються безпосередньо іншими суддями або призначаються в інший спосіб, наприклад, парламентом, міністром юстиції, президентом держави або головою Верховного Суду?

В) Чи забезпечує відбір суддів до цього органу іншими державними установами (наприклад, парламентом), а не безпосередньо зборами суддів, їхню повну незалежність як членів цього органу?

Г) Чи складається цей орган виключно з осіб, обраних у процесі, на який уряд не має впливу?

Ґ) Чи входять до складу цього органу члени уряду *ex officio* (лат. — за посадою), такі як глава держави або міністр юстиції?

Д) Чи виконують члени цього органу свої функції на постійній та виключній основі, чи вони виконують свої функції разом з іншими видами діяльності, наприклад, судовою або парламентською діяльністю?

3.2. Раніше визначений Стандарт щодо частки представників суддівського корпусу в органі з добору та призначення суддів уточнює:

Представники судової влади не обов'язково повинні мати абсолютну більшість у складі органу з добору та призначення суддів, оскільки в країнах, де працює Проектна Група, існує думка, що орган з відбору, в якому представники суддівського корпусу складають абсолютну більшість, наражається на критику за те, що він є корисливим органом, який лише набирає тих кандидатів на посаду судді, яким він надає перевагу, та просуває по службі суддів зі своїх власних лав.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

А) Яка фактична кількість членів органу, відповідального за добір і призначення суддів, і яка частка суддів, які працюють у цьому органі? Чи це фактична більшість?

Б) Чи входять до складу цього органу представники інших основних правничих професій (наприклад, представники адвокатських об'єднань, правничих спілок,

нотаріусів) та наукових кіл (наприклад, професори права)?

В) Яку роль відіграють асоціації суддів у процесі відбору та/або призначення членів цього органу?

Г) Чи передбачають або визначають принципи формування органу з добору та призначення суддів абсолютну більшість представників суддівського корпусу в цьому органі?

3.3. Раніше визначений Стандарт щодо гарантій незалежності органу, відповідального за призначення суддів, стверджує:

У будь-якому випадку, орган, відповідальний за добір і призначення суддів, повинен забезпечити максимальну гарантію автономії та незалежності при внесенні пропозицій щодо призначення.

У цьому контексті Проектна Група визначила наступні показники:

А) Чи передбачає відповідний закон/нормативно-правовий акт гарантії незалежності від уряду при призначенні кожного суб'єкта, який бере участь у процедурі добору та призначення та представників суддівського корпусу?

Б) Чи є процедура прийняття рішень органом, відповідальним за призначення суддів, законодавчо врегульованою?

В) Чи публікується положення про порядок прийняття рішень органу, відповідального за призначення на посаду судді?

Г) Чи відповідає регулювання процедури прийняття рішень органу, відповідального за призначення на посаду судді, принципам правової визначеності, ефективності, незалежності суддів та іншим основним правовим принципам?

Г) Чи є членство в органі, відповідальному за призначення на посаду судді, обмеженим у часі (наприклад, лише на один строк або максимум на два)?

Д) Чи отримує орган, відповідальний за призначення суддів, допомогу від зовнішніх експертів і консультантів (такі як психологи, соціологи, юристи, нотаріуси, науковці і т.д.) в рамках процесу відбору?

3.4. Раніше визначений Стандарт щодо свободи від зовнішніх впливів у процесі добору та призначення суддів уточнює:

Необхідно гарантувати, що рішення, прийняті органом, є вільними від будь-якого впливу, окрім серйозного та поглибленого вивчення компетенцій кандидата, відповідно до яких він буде оцінюватися.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

А) Чи визначені критерії оцінювання кандидатів нормативно (тобто, конкретно в законі чи положенні органу, відповідального за призначення на посаду судді), або в публічних інструкціях/роз'ясненнях, виданих цим органом?

Б) Чи весь процес відбору та призначення є прозорим і відкритим для громадськості?

В) Чи кожен етап процесу відбору та призначення публікується (наприклад, в інтернеті), в тому числі результати подальших етапів процедури відбору та призначення?

Г) Чи всі кандидати оцінюються відповідно до одних і тих же критеріїв, встановлених чітко і заздалегідь?

Ґ) Які конкретні об'єктивні та суб'єктивні критерії застосовуються в процесі відбору та призначення суддів? Чи можуть застосовуватися додаткові критерії, окрім конкретно опублікованих?

Д) Якою є якість або ступінь обґрунтованості рішення про відбір кандидата на посаду судді з кількох претендентів? Чи наведені чіткі та об'єктивні причини для обґрунтування того, що обрані кандидати мають більші заслуги та здібності, ніж інші претенденти?

3.5. Визначений Стандарт щодо складу органу, відповідального за призначення суддів, передбачає:

До складу органу, відповідального за призначення суддів, має входити широке коло осіб, зокрема правників або експертів (у тому числі досвідчених суддів, науковців, адвокатів, прокурорів та інших фахівців), а також може включати

незалежних непрофесійних членів, що представляють громадянське суспільство, призначених з числа авторитетних осіб з високими моральними якостями, зважаючи на їхні навички та досвід у таких питаннях, як управління людськими ресурсами.

У цьому контексті Проектна Група визначила наступні показники:

- А) Яка кількість та частка фахівців у галузі права або експертів у складі органу, відповідального за добір суддів?
- Б) Яка кількість і частка непрофесійних членів, що представляють громадянське суспільство, в органі, відповідальному за добір суддів?
- В) Яким чином особи, які представляють правничі професії та громадянське суспільство, обираються до складу органу, відповідального за добір суддів?

3.6. Стандарт, визначений щодо природи органу відповідального за добір суддів, та ролі, яка відведена навчальним закладам з підготовки суддів у контексті процесу добору та призначення суддів, зазначає наступне:

Органом, відповідальним за добір і призначення суддів, може бути відповідна Судова рада (або спеціальний комітет чи департамент у складі Судової ради) або незалежна національна рада чи комітет з питань призначення суддів, а в тих системах, де обов'язковий період стажування є частиною процесу добору та відбору, відповідна Академія, Коледж чи Школа суддів може відігравати значну роль, надаючи рекомендації щодо кандидатів, які, на її думку, мають бути призначені на посаду на основі їх результатів під час спеціальних навчальних занять.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

- А) Чи існує незалежна національна рада або комітет з питань призначення суддів або відповідна національна Судова рада (або спеціальний комітет чи департамент у складі Судової ради), який відповідає за добір та призначення суддів?
- Б) Чи має право відповідна Академія, Коледж або Школа суддів надавати будь-які рекомендації щодо кандидатів, які, на їхню думку, мають бути призначені на посаду на

основі їх результатів під час спеціальних навчальних занять.

В) Чи є рекомендації, надані відповідною Академією, Коледжем або Школою суддів в контексті процесу добору, обов'язковими для призначення кандидатів на посаду судді?

Г) Чи є відповідна Академія, Коледж або Школа суддів незалежним органом або ж вона під наглядом Міністерства юстиції чи Судової ради?

3.7. Раніше визначений Стандарт у контексті ресурсів, що виділяються органу, відповідальному за добір і призначення суддів, передбачає:

Орган, відповідальний за добір і призначення суддів, повинен бути забезпечений адекватними ресурсами на рівні, що відповідає програмі роботи, яку він має виконувати щороку і мати незалежний контроль над власним бюджетом за умови дотримання звичайних вимог щодо аудиту.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

А) Чи є ресурси, які надані органу, відповідальному за добір і призначення суддів, достатніми для виконання ними щорічного плану?

Б) Чи має орган, відповідальний за добір і призначення суддів, повну бюджетну автономію? Чи його бюджет є частиною бюджету загальної судової системи, чи він включений до бюджету Міністерства юстиції?

В) Чи бюджет органу, відповідального за добір і призначення суддів, зростає у такій самій пропорції, що й бюджетні видатки на діяльність уряду (тобто державного управління) та парламенту?

Г) Чи здійснюється аудит витрат органу, відповідального за добір і призначення суддів, аудиторами, незалежними від урядового контролю?

3.8. Щодо конфіденційності засідань органу, відповідального за добір і призначення суддів, у відповідному Стандарті зазначено:

Орган, відповідальний за добір та призначення суддів, також повинен мати належні процедури, що гарантують конфіденційність його обговорень.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними:

А) Чи існують певні стандарти конфіденційності засідань органу, відповідального за добір і призначення суддів (наприклад, таємниця відповідного засідання або недопущення сторонніх осіб до участі в обговоренні), встановлені та гарантовані у відповідному нормативно-правовому акті, що регулює діяльність цього органу?

Б) Чи враховуються питання конфіденційності в правилах, пов'язаних з публікацією протоколів засідань органу, відповідального за добір і призначення суддів, під час яких відбувається обговорення кандидатів на посаду судді?

3.9. Визначений Стандарт щодо обліку діяльності органу, відповідального за добір та призначення суддів, уточнює:

Орган, відповідальний за добір і призначення суддів, повинен створити достатню базу даних щодо кожного кандидата, щоб забезпечити незалежний, відкритий, справедливий і прозорий процес, який можна перевірити, а також гарантувати ефективність незалежного процесу оскарження, на який має право будь-який неприйнятний кандидат, якщо він вважає, що до нього/неї несправедливо поставилися в процесі призначення.

У цьому контексті Проектна Група визначила наступні показники:

А) Чи веде орган, відповідальний за добір і призначення суддів, належним чином документацію щодо кожного кандидата на посаду судді, і чи відображає ця документація перебіг процедури добору кандидата?

Б) Чи орган, уповноважений приймати рішення щодо скарги або відводу неприйнятного кандидата або зацікавленої особи (незалежно від того, чи є цей орган судом чи ні), має доступ до записів, які ведуться щодо цього кандидата в контексті процедури розгляду скарги або відводу?

3.10. Раніше визначений Стандарт щодо процесу оскарження або опротестування рішень, прийнятих органом, відповідальним за добір і призначення суддів, уточнює:

Орган, відповідальний за добір і призначення суддів, повинен гарантувати ефективність незалежного процесу розгляду скарг або заперечень, на який має право будь-який кандидат, що не пройшов відбір, якщо він або вона вважає, що

якщо він якщо він вважає, що до нього/неї несправедливо поставилися в процесі призначення.

Показники, пов'язані з цим Стандартом, є наступними (див. § 2.11):

А) Чи існує незалежний процес розгляду скарг або заперечень, до якого може звернутися будь-який неприйнятний кандидат (або інша зацікавлена особа)?

Б) Чи регулюється цей процес законом і чи існує юридична можливість для кандидата, який не пройшов відбір (або іншої зацікавленої особи), оскаржити рішення органу, що здійснює призначення, у суді?

В) Чи орган, уповноважений приймати рішення щодо скарги або відводу неприйнятного кандидата або зацікавленої особи (незалежно від того, чи є цей орган судом чи ні), вивчити застосовану процедуру призначення і визначити, чи була виявлена несправедливість до конкретних кандидатів, наприклад, шляхом отримання доступу до дос'є або звіту.

Додаток — Список учасників — 2011/2012

Члени ЄМРП	Ім'я
Бельгія – ВРП (CSJ/HRJ) Вища рада правосуддя	Ніколь Роланд (Nicole Roland) Франсуа Лібер (François Libert) Герт Верваке (Geert Vervaeke) Рія Морт'є (Ria Mortier)
Болгарія – ВСР (JC) – Вища судова рада	Елга Венелінова Цонева (Elga Venelinova Tsoneva)
Англія та Уельс – Рада суддів Англії та Уельсу	Дерек Сірбі (Derek Searby)
Франція – ВРМ (CSM) – Вища рада магістратури	Анн Коке (Anne Coquet) Жан-П'єр Машелон (Jean-Pierre Machelon)
Угорщина – НСР (OIT) – Національна судова рада	Клара Чене (Klára Czene)
Італія – ВРМ (CSM) – Вища рада магістратури	Габріеле Фіорентіно (Gabriele Fiorentino)
Литва – Судова рада Литви	Гінтарас Крижевічіус (Gintaras Kryzevicius) Лайма Гарнелієне (Laima Garneliene)
Нідерланди – РПСВ (Rvdv) – Рада з питань судової влади	Вілем Ф. Корталс Альтес (Willem F. Korthals Altes) Едді Бай (Eddy Bauw)
Польща – НРС (KRC) – Національна рада судочинства	Лукаш Боярський (Lukasz Wojarski) Катажина Гонера (Katarzyna Gonera)
Португалія – ВРМ (CSM) – Вища рада магістратури	Жозе Мануель Карвалью (José Manuel Carvalho)
Румунія – ВРМ (SCM) – Вища рада магістратури	Гратіана Ісак (Gratiana Isac) Ана Крістіна Лабус (Ana Cristina Labus)
Шотландія – (JC) – Рада суддів	Ендрю Норманд (Andrew Normand)
Словаччина – СС (S.R.) – Судова рада	Петер Гулла (Peter Hulla) Мирослав Сластан (Miroslav Slast'an)
Словенія – СС (S:S) – Судова рада	Майда Ірт (Majda Irt)
Іспанія – ГРСК (CGPJ) – Генеральна рада суддівського корпусу – Координатор Проекту	Антоніо Монсеррат Кінтана (Antonio Monserrat Quintana) Хосе Мігель Гарсія Морено (Jose Miguel Garcia Moreno)
СПОСТЕРІГАЧІ ЄМРП	ІМ'Я
Австрія – МЮ (MoJ) – Міністерство юстиції	Бернгард Гостек (Bernhard Hostek)
Туреччина – ВРСР (HSYK) – Вища рада суддів та прокурорів Туреччини	Осман Несух Йїлдіз (Osman Nesuh Yildiz)